

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. IV. An, & qualiter dispensari possit in Gognitione legali?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

dispensatio est jam actu applicata petenti aut immediate à Principe, aut ex ejus mandato, aut facultate à commissario, puta Confessario, aut alio quolibet: aut certe nondum est actu posita dispensatio, sed tantum obtentum est scriptum, & facultas ut fiat v. g. obtentæ sunt litteræ, quibus mandatur Confessario, aut Episcopo facultas, dispensandi in voto castitatis aut religionis, impedimento consanguinitatis, irregularitatis ad ordines, nondum tamen revera commissarius ille dispensavit.

1135. Igitur quamdiu est veluti suspensa dispensatio, & nondum actu concessa, seu quamdiu est in actu tantum primo, si causa finalis cesset, cessat quoque ea dispensatio, hoc est, vera facultas dispensandi definit in commissario, neque suum effectum habere potest: quia ea dispensatio injusta omnino esset: atqui præsumendum non est Principem dedisse facultatem commissario dandi dispensationem injustam, quam neque ipse concedere vellet: faciet igitur commissarius præter concessam facultatem, si dispenset, ac proinde invalidè dispensabit.

Hujus ulterior ratio est; quia in litteris ejus modi indulgentium imperatur prævium examen, ut nimirum dispenset commissarius, si preces veritate nitantur: si tamen impedimentum hujus facultatis exercendæ temporarium tantum esset, & causa finalis, quæ cessaret, iterum rediret, posset Commissarius tunc dispensare; quia cessante causâ fuit tantum legata facultas Commissarij, & non penitus destructa, nisi medio illo tempore fuerit revocata, ut nuper quoque dicebamus de eo, qui per factum impossibile cum usu dispensationis, videtur renuntiasse facultati illâ utendi, sublato enim eo impedimento, licet ea utetur. Hæc autem cessatio causæ debet esse contraria, & non negativa, ita ut nimirum jam fiat illicita dispensatio, ejusque usus. Suarez l. 8. c. 30. n. 12.

1136. Si autem dispensatio non sit amplius in fieri, sed in esse consummato (quia nimirum concessa est actu ipso, & subditus revera dispensatus) non cessat etiam cessante causâ finali; v. g. dispensatum re ipsa est cum femina, ut nuberet consanguineo, defectu dotis, quâ possit honestè extraneo suæ nobilitati conformiter collocari; in-

terea, dum parantur inter hos consanguineos nuptiæ, obvenit pinguis hereditas huic feminae ante matrimonium initum; potest vi dispensationis, nomine dotis insufficientis concessæ, nubere suo illi consanguineo. Idem dico de dispensato in irregularitate ad ordines suscipiendos, si antequam eos suscipiat obtentâ jam dispensatione, causa concessæ dispensationis definat; ita Suarez lib. 6. de Legib. d. 20. n. 15. Sala. d. 20. n. 67. Emman. Sâ vers. Gratia, n. 6. & 10. Rebuff. tract. in reg. constit. tom. 2. præfat. n. 56. Mascard. de probat. concl. 178. Tiraquell. cessante causa, cessat effectus, limit. 22. n. 92. & 94. contra Sanchez lib. 3. de matr. d. 20. n. 14.

Hujus ratio est; quia dispensatio jam habuit suum effectum, nempe ablationem vinculi, qui proinde non pendet à causa illa, à quâ fuit productus, alioquin idem de effectu remoto diceretur. Nam qui suscepisset ordines re ipsa ex dispensatione, cessante causâ ejus, abstinere deberet à ministracione, nam usus ordinum, etsi remotior sit effectus dispensationis, quam ipsa susceptio, æquè tamen pendebat à causa dispensationis, atque ipsa susceptio, quæ non est effectus proximus, sed ipsa relaxatio vinculi, quæ ubi semel apposta est, & ablata obligatio legis, non est cur redeat, etsi causa, per quam sublata fuit, cesset: videmus enim etiam in naturalibus plerosque effectus non conservari à suis causis producentibus, quod frequentius esse in moralibus concedebat nuper ipse Sanchez.

§. IV.

An, & qualiter dispensari possit in Cognatione legali?

Impedimentum ex cognatione legali 2137. (de qua egimus à n. 1117.) est juris tantum Ecclesiastici per n. 1119. consequenter dispensabile. Cum autem inter cognatos legaliter in linea rectâ, Papa difficillimè dispenset, nec nisi ex urgentibus causis; cum solvi possit per emancipationem, qua hoc impedimentum in linea transversali tollitur, consequenter dispensatione tunc opus non sit, ut notat Rebuffus, in praxi dispens. regulâ de dispensat. in gradu prohib. gloss. 5. n. 25. illud solum notandum venit, in supplicatione pro

Uuu 3

hujus

hujus impedimenti dispensatione exponendum. 1. an veniat ex adoptione perfecta, vel imperfecta? propter dicta à n. 1120. Deinde, in qua lineâ? ut sciatur, an in recta vel obliqua; cum pro illa sit diversa consideratio, ac pro ista, ut præmissimus.

1238. Præterea not. 1. Si, qui legaliter cognati, contraxissent cum hoc impedimento, & consummasset, de industria, ut hoc titulo facilius elicerent dispensationem; & intentionem, & copulam in supplicatione pro dispensatione illius impedimenti exponendam esse, juxta dicta à n. 1159. Not. 2. licet consanguinei scienter matrimonium contrahentes in gradu prohibito, incurant excommunicationem; id tamen non procedere de cognatis legalibus; quia super hoc nullum extat jus; & dispositio penalis, quoad consanguineos, extendi non debet ad casum similem, non expressum ex n. 1598. sic Pontius l. 7. c. 41. in fin. Not. 3. quod cognatio legalis, matrimonio superveniens, non impedit conjugibus usum conjugij; quia id nullo jure cautum est, ut notat Sanchez l. 7. d. 63. n. 19.

§. V.

An, & qualiter dispensari possit in impedimento ex cognatione carnali, seu consanguinitate?

2139. Solus primus gradus consanguinitatis in lineâ rectâ, secundum communem, dirimit matrimonium *jure naturali*; reliqui autem omnes tam in lineâ rectâ, quam obliqua, sunt juris tantum Ecclesiastici ex dictis à n. 1190. adeoque ab Ecclesia dispensabiles; dixi *solus primus gradus in lineâ rectâ* v. g. inter Patrem, & filiam, vel Matrem & filium; nam primus gradus in lineâ collateralis, qualis est inter fratrem & sororem, est impedimentum juris tantum humani.
2140. In casu, quo aliqui petunt dispensari in impedimento consanguinitatis, in supplicatione necessario exponi debet distinctè gradus præcisus, in quo conjuncti sunt oratores, ut cognosci possit, an causa, quæ pro dispensatione allegantur, receptæ sint ad dispensandum in tali gradu; cum, ut dictum est, non sufficiat causa pro gradu propinquiori, quæ pro remotiori; ita

Sanchez l. 8. d. 24. n. 2. Ex hoc sequitur, si oratores essent consanguinei in lineâ inæquali, & gradus remotior esset ultra quartum, eos non egere dispensatione, quia carerent impedimento; hoc enim in ea lineâ solum præstat gradus remotior, si sit unus ex primis quatuor per c. final. de Consang. Et ideo, qui sunt Consanguinei in tertio, & quinto, vel in quarto, & quinto, sine dispensatione contrahere possunt. sic Corradus l. 7. c. 5. n. 61.

Secundò, etsi negent apud Gobat n. 622. Pontius, & Leander, rectius cum Sanchez l. 8. d. 24. dicitur, exponendum esse, in qua lineâ sint conjuncti? an in rectâ, vel obliqua? eaque vel æquali, vel inæquali? Nam quando oratores sunt in lineâ inæquali infra secundum gradum (nam si sponsus sit consanguineus sponse in tertio gradu) sponsa verò sit stirpiti propinquior, exprimendus est gradus remotior, ut dispensetur (nam hic præstat impedimentum) & alter propinquior, sed solum, ut, non obtineat, declaretur. Sic si vicinior gradus non est primus, rectius negatur à n. 2147. infra; excipie casum, de quo n. 2142. Si autem essent in lineâ inæquali sic, ut remotior esset in secundo, alter autem in primo gradu, uterque exprimendus esset ex constitutione Pij V. anno 1566. die 26. Augusti. ut si quis vellet contrahere cum sorore sui Patris, vel Matris. Nam in his gradibus difficillimè dispensatur, propter singularem indecentiam; cum ipsæ personæ debeant eadem ferè licet non tanta reverentia, quam parentibus; ita Coninch, & alij apud de Justis l. 1. c. 4. n. 121. & 125. Et quamvis de Justis l. 1. c. 4. n. 177. doceat, quod in hoc casu quilibet gradus constituat impedimentum, verius tamen est, quod solus remotior ex n. 2140. ex c. fin. de Consang. nisi primus esset consanguinitatis in lineâ rectâ, propter constit. Pij V.

Tertiò, juxta Curiales exprimendum esse, an ea cognatio seu consanguinitas proveniat ex stirpe *simplici*, nimirum uno tantum, vel *multiplici*, ut duplici, triplici. Contingit enim quandoque, quod oratores habeant non tantum unam personam, ex qua carnali propagatione primè descendunt, sed ex pluribus, ut notat Corradus c. v. 70. & 87. Unde sequitur non tantum in prædicto casu conjuncti